

Anna Drakenberg
Avfall
08-508 465 08
anna.drakenberg@tk.stockholm.se

Till
Kommunstyrelsen

Svar på remiss om Betänkande av utredningen om miljömålssystemet – Miljömålen i nya perspektiv (SOU 2009:83) samt bilagan till betänkandet, dnr 001-2128/2009

Remissen

Miljödepartementet har remitterat betänkande av utredningen om miljömålssystemet ”Miljömålen i nya perspektiv” (SOU 2009:83) samt bilagan till betänkandet till hundrafemtioalet remissinstanser, där ibland Stockholms kommun. Kommunstyrelsen har begärt yttrande från Trafikkontoret med svar senast den 6 november 2009.

Utredningens förslag vill ge miljömålssystemet ett tydligare internationellt perspektiv och precisera rollerna för riksdagen, regeringen och myndigheterna när det gäller den samhällsomställning som behöver ske inom en generation. Bland annat föreslås att en politiskt sammansatt beredning får i uppgift att utveckla strategier för att miljömålen ska nås på ett effektivt sätt. Vikten av det löpande miljöarbetet inom bl.a. myndigheter, kommuner och företag betonas. Utredningen föreslår en delvis förändrad bedömningsgrund för miljö kvalitetsmålen. Inom en generation, till år 2025, bör antingen miljö kvaliteten eller förutsättningarna att nå miljö kvaliteten vara uppnådda.

Bakgrund

Miljömålssystemet beslutades av riksdagen 1999 och har senare utvecklats med delmål och åtgärdsstrategier.

Miljömålsrådet lämnade våren 2008 en samlad rapport (Miljömålen- nu är det bråttom) angående utvecklingen inom miljöområdet med hänsyn till de s.k. miljö kvalitetsmålen samt lämnade förslag till olika åtgärder. I remisshanteringen

framfördes kritik mot hur miljömålssystemet kommit att utvecklas under 2000-talet från ett flertal remissinstanser.

Trafik- och renhållningsnämnden som behandlade ärendet i juni 2008 var positiv till miljömålssystem som princip men ansåg bl.a. att miljömålssystemet i detta fall blivit alltför komplicerat och oöverskådligt samt att delmålen i många fall var orealistiska. Nämnden ansåg även att bättre metoder för att analysera samhälls-ekonomiska konsekvenser av olika åtgärder som föreslogs måste utvecklas, samt påtalade enskilda målformuleringar som motverkade varandra. Nämnden föreslog att utvärderingen i framtiden skulle utföras av oberoende granskare och inte som hittills av miljömålsorganisationen själv.

Miljömålssystemet har ett starkt stöd på många håll i samhället. Samstämmigheten är stor om att systemet ger en gemensam målbild för miljöarbetet. Det har medfört samverkan och ökat engagemang hos aktörerna i systemet. Dessutom lyfts ofta den regelbundna uppföljningen av miljötilståndet fram som en styrka, liksom att systemet har en heltäckande struktur som visar miljöfrågornas olika aspekter.

Det finns också kritik mot systemet. Det har framförts att dess syfte delvis är oklart, att systemet över tiden har blivit alltmer komplicerat och att den politiska styrningen kunde ha varit tydligare. Ambitionsnivån är för flera mål orealistiskt hög. Systemet är mer inriktat på uppföljning än på genomförande. Det är myndighetsfokuserat, och icke-statliga aktörer kan ha svårt att finna sina roller. Det internationella beroendet har gjort att det blivit allt svårare att nå målen genom åtgärder enbart i Sverige.

Regeringen beslutade den 17 juli 2008 att tillsätta en särskild utredare med uppdrag att utreda och föreslå förändringar i miljömålssystemets struktur och organisation.

Trafikkontorets synpunkter

Betänkandet av utredningen är omfattande och med tanke på den relativt korta remisstiden har trafikkontoret i första hand valt att svara på de fyra frågor som är avsedda att vara vägledande för remissinstanserna. Kontoret svarar även på omformuleringen av miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö.

Fråga 1. Hur bedömer remissinstanserna förslaget till förändrad bedömningsgrund för måluppfyllelse samt förslagen om en reviderad målstruktur, inkl. att etappmål beslutas av riksdagen?

En förändrad bedömningsgrund och en reviderad målstruktur kommer troligen inte att påverka kontorets sätt att arbeta. På den nivå i miljömålsstrukturen där kontoret arbetar är det bra att de 16 miljökvalitetsmålen finns kvar. Därmed behålls den viktiga kontinuiteten i arbetet med att uppnå de för kommunen nedbrutna målen.

Fråga 2. Hur bedömer remissinstanserna förslaget till en parlamentarisk beredning?

Förslaget att skilja beredningen från uppföljning och utvärdering är bra. Om det däremot innebär att beredningen ska vara parlamentarisk har kontoret ingen åsikt om.

Fråga 3. Hur bedömer remissinstanserna att kommuners, företags och ideella organisationers delaktighet i miljömålssystemet påverkas av utredningens förslag?

Trafikkontoret ser en möjlighet i att delmålen omformas till etappmål. Detta innebär en tydligare riktning och en tidsangivelse då målet ska vara uppnått. Den typen av mål blir mer konkreta för verksamheten.

Fråga 4. Hur bedömer remissinstanserna förslaget till en oberoende utvärdering?

Förslaget till en oberoende riktad utvärdering är bra och kommer att stärka tilltron till miljömålsarbetet. Det skapar en ytterligare bredd genom att skilja strategier från uppföljningen.

Miljökvalitetsmålet giftfri miljö föreslås få en annan formulering eftersom tidigare formulering i praktiken var fysikaliskt omöjlig att uppnå. Detta mål var mycket ifrågasatt sedan flera år. Förslaget lyder:

”Förekomsten av ämnen i miljön som har skapats i eller utvunnits av samhället ska inte hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Halterna av naturfrämmande ämnen (är nära noll och) deras påverkan på människors hälsa

och ekosystem är försumbar. (Halterna av naturligt förekommande ämnen är nära bakgrundshalter)”

Kontoret anser att förslaget inte innebär någon förbättring som i egentlig mening kan medföra en rimligare tillämpning av detta miljö kvalitetsmål. Vi föreslår att den sista meningen utgår helt eftersom den inte kan hanteras i tätortsmiljö med konstruktioner och beläggningar för t.ex. infrastruktur av olika slag som saknar förutsättningar att uppnå detta mål men som samtidigt är förutsättningen för ett fungerande samhälle.

Den andra parentesen innebär att nollbegreppet föreslås utgå. Noll begreppet är fortfarande en omöjlighet att uppnå på ett fysikaliskt rimligt sätt. Dagens analysmetoder innebär att det är möjligt att hitta enskilda molekyler i ett prov. Är två molekyler av ett naturfrämmande ämne inte tillräckligt nära noll är en diskussion som kan förväntas uppstå. Vi föreslår i stället en direkt koppling till människors hälsa och ekosystemet innebärande följande textrad:

”Halterna av naturfrämmande ämnen är så låga att deras påverkan på människors hälsa och ekologiska systemet är försumbar”

De osäkerheter som finns när det gäller kopplingen mellan miljöbalken som är det juridiskt bindande regelverket och systemet med miljö kvalitetsnormerna har inte belysts inom utredningen. Detta är en stor brist eftersom just tillämpningen av dessa två regelverk parallellt innebär en källa till osäkerhet i tillämpningen av miljöbalken vid tillståndsprovning. Är det miljöbalkens hänsynsregler som gäller eller är det miljö kvalitetsmålsystemets delmål som skall tillämpas vid valet av villkor som skall gälla i ett tillstånd.

Magdalena Bosson
Förvaltningschef

2009-10-26
KONTORSUTLÅTANDE
DNR T2009-007-03405:1

Slut